

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૬

એમ. એ. સેમેસ્ટર - III (અર્થશાસ્ત્ર)

Economics of Social Sector

તારીખ : ૨૬/૦૬/૨૦૧૬

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

૧. સ્થળાંતર એટલે શું? સ્થળાંતરને અસર કરતાં પરિબલો જણાવો.
૨. સચુંકત વન સંચાલનના ધ્યેયો જણાવો.
૩. વસ્તીનીતિના કોઈ પણ ત્રણ લક્ષણો જણાવો.
૪. પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્ર એટલે શું?

પ્રશ્ન : ૨ પ્રજનન ક્ષમતાનો અર્થ સમજાવો. પ્રજનન ક્ષમતાને અસર કરતાં પરિબલો તેમજ કુલ પ્રજનન દર શિશુમૃત્યુદર, બાળમૃત્યુદર અને માતૃત્વ મૃત્યુદર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **(૧૩)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૨ પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્રની વ્યાખ્યા આપો. પર્યાવરણ અને અર્થકરણ વચ્ચેનો આંતરસંબંધોની સવિસ્તૃત સમજ આપો.

પ્રશ્ન : ૩ માનવમૂડી અને ભૌતિક મૂડી વચ્ચે તફાવત સમજાવી તેના ઘટકોની ચર્ચા કરો. **(૧૩)**

અથવા

પ્રશ્ન : ૩ સ્વાસ્થ્ય અને આર્થિક વિકાસનો સંબંધ તપાસી રાષ્ટ્રીય આરોગ્યનીતિ ૨૦૦૨ની ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : ૪ નોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧૪)

૧. લેબેસ્ટાઈનનો સિદ્ધાંત
૨. પર્યાવરણીય નીતિ
૩. શિક્ષણના લાભોની ચર્ચા કરો
૪. ભારતમાં સ્વાસ્થ્ય જાણવણીની પદ્ધતિ

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૬

એમ. એ. સેમેસ્ટર - III (અર્થશાસ્ત્ર)

Environmental Economics

તારીખ : ૨૭/૦૬/૨૦૧૬

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

સૂચના : નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપો.

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

૧. હવા પ્રદુષણની અસરો
૨. બજાર નિષ્ફળતા એટલે શું ?
૩. પર્યાવરણ રક્ષણ અંગેના ચાર કાયદા જણાવો.
૪. કેન્દ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના કોઈપણ બે કાર્યો જણાવો.
૫. કુલ આર્થિક મૂલ્ય એટલે શું ?

૨. પેરેટો ઈષ્ટતમતાની વ્યાખ્યા આપો. પેરેટો ઈષ્ટતમતાની શરતો જણાવી પેરેટો ઈષ્ટતમતાવાળી ગ્રાહકની સમતુલાની આકૃતિ વડે સમજ આપો.

(૧૩)

અથવા

૨. સામુદાયિક સંમતિની વ્યાખ્યા આપો. વિવિધ પ્રકારના સંપત્તિ માલિકી અને હકકના સ્વરૂપની વિગતે સમજ આપો.

૩. પર્યાવરણ કુળનેટવક્ર એટલે શું ? આર્થિક વિકાસ અને પર્યાવરણ વચ્ચેના સંબંધની આકૃતિ વડે ચર્ચા કરો.

(૧૩)

અથવા

૩. પર્યાવરણીય અવનીતિને નિયંત્રણ કરવા માટેની બજાર આધારીત અને આદેશ નિયમન સાધનો વિશે વિગતવાર ચર્ચા કરો.

૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧૪)

૧. વિવિધ પ્રકારના પ્રદૂષણો અને અસરો
૨. રાજ્ય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ બોર્ડના કાર્યો
૩. ટકાઉ વિકાસ
૪. રાષ્ટ્રીય કુદરતિ સંસાધન સંચાલન

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૬

એમ. એ. સેમેસ્ટર - III (અર્થશાસ્ત્ર)

Theories of Growth and Development

તારીખ : ૨૮/૦૬/૨૦૧૬

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ પાંચ) (૧૦)

૧. આર્થિક વિકાસની વ્યાખ્યા આપો.
૨. નવપ્રવર્તન એટલે શું ?
૩. નીચી ખેત ઉત્પાદકતા માટેના કોઈ પણ ચાર કારણો જણાવો.
૪. સામાજિક અર્થ-લાભ નક્કી કરવાના કોઈ પણ ચાર ધોરણો જણાવો.
૫. ગરીબાઈના વિષયકની વ્યાખ્યા આપો.
૬. આર્થિક વૃદ્ધિનો અર્થ
૭. આર્થિક વૃદ્ધિને અસર કરતાં પરિબલો
૮. મૂડીવાદી અધિશેષ એટલે શું ?
૯. સમતોલ વિકાસ શા માટે ?
૧૦. અસમતોલ વિકાસ એટલે શું ?
૧૧. મધ્યમ કદની ટેકનોલોજી એટલે શું ?
૧૨. ટકાઉ વિકાસની વ્યાખ્યા આપી તેના નિર્દેશકો જણાવો.
૧૩. લેવિસનાં સિદ્ધાંતનું હાર્દ
૧૪. સમતોલ વિકાસમાં રોડન અને લેવિસના વિચારો
૧૫. ખેતી ક્ષેત્રે મૂડી-મૂલક ટેકનોલોજીના ઉપાયોગની તરફેણ દલીલો લખો.

૨. આર્થિક વિકાસની પ્રક્રિયામાં માનવ મૂડીનાં મહત્ત્વ અંગે એ.કે.સેનનાં વિચારો વિસ્તારપૂર્વક સમજાવો. (૧૫)

અથવા

૨. આર્થિક વૃદ્ધિ અને આર્થિક વિકાસનો અર્થ સમજાવો. આર્થિક વૃદ્ધિની પ્રક્રિયાને અસર કરતાં વિવિધ પરિબલોની ચર્ચા કરો.

અથવા

૨. લેવિસનો અમર્યાદિત શ્રમનાં સિદ્ધાંત અલ્પવિકસિત અર્થતંત્રનાં સંદર્ભમાં સમજાવો.

અથવા

૨. સમતોલ અને અસમતોલ વૃદ્ધિ એટલે શું ? હર્ષમેનના અસમતોલ વિકાસના સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક પરીક્ષણ કરો.

અથવા

૨. પ્રો. સોલોના લાંબાગાળાના આર્થિક વૃદ્ધિના મોડેલની ચર્ચા કરો. તેની મુખ્ય મર્યાદાઓ જણાવો.

અથવા

૨. ટૂંકનોંધ લખો

- (૧) આર્થિક વિકાસને અસર કરતાં પરિબલો
- (૨) ડોમરનું આર્થિક વૃદ્ધિનું મોડેલ

૩. ટૂંકનોંધ લખો :

- (૧) એડમ સ્મિથનો આર્થિક વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત
- (૨) હર્ષમેનનો અસમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત

અથવા

- ૩. વિકાસશીલ દેશોમાં ઔદ્યોગિકીકરણને અવરોધતા પરિબલો સમજાવો.

અથવા**૩. ટૂંકનોંધ લખો :**

- (૧) અલ્પવિકસિત દેશોમાં કૃષિક્ષેત્રની ભૂમિકા
- (૨) અલ્પવિકસિત દેશોમાં નીચી ખેત ઉત્પાદકતા કારણો

અથવા

- ૩. સામાજિક ખર્ચ અને સામાજિક લાભ એટલે શું ? પ્રોજેક્ટ મૂલ્યાંકનના ભાગ રૂપે ખર્ચ-લાભ પદ્ધતિની ચર્ચા કરો.

અથવા**૩. ટૂંકનોંધ લખો**

- (૧) મૂડીરોકાણના ધોરણો
- (૨) સામાજિક ખર્ચ-લાભ નક્કી કરવાના ધોરણો

અથવા

- ૩. આર્થિક વિકાસની પ્રક્રિયામાં કૃષિ અને ઉદ્યોગક્ષેત્રની ભૂમિકા સમજાવો.

અથવા**૩. ટૂંકનોંધ લખો**

- (૧) મૂડીરોકાણના ધોરણો
- (૨) અદ્યતન ટેક્નોલોજી અને ટકાઉ કૃષિ વિકાસ

પ્રશ્ન : ૪ કોઈ પણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો.

- ૧. નવપ્રવર્તન અને આર્થિક વિકાસ
- ૨. હેરડ-ડોમર મોડેલ
- ૩. ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ
- ૪. પરિયોજના મૂલ્યાંકન
- ૫. એડમ સ્મિથનો આર્થિક વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત
- ૬. આંતર્જાત વૃદ્ધિનો સિદ્ધાંત
- ૭. કૃષિ ક્ષેત્રે ઉત્પાદકતા અને કાર્યક્ષમતા
- ૮. સોલો-મીડનું આર્થિક વૃદ્ધિનું મોડેલ
- ૯. કાર્લ માર્ક્સના આર્થિક વૃદ્ધિના સિદ્ધાંતનું ટીકાત્મક પરીક્ષા કરો.
- ૧૦. હર્ષમેનનો અસમતોલ વિકાસનો સિદ્ધાંત

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૬

એમ. એ. સેમેસ્ટર - III (અર્થશાસ્ત્ર)

Industrial Economics - III

તારીખ : ૨૬/૦૬/૨૦૧૬

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

૧. નાણાં બજાર અને મૂડીબજાર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
૨. બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીની વ્યાખ્યા આપો.
૩. જાહેર સાહસોનું ખાનગીકરણ એટલે શું ?
૪. ભારતમાં ખાંડ ઉદ્યોગની મુખ્ય સમસ્યાઓ જણાવો.
૫. નાના અને ગૃહ ઉદ્યોગ વચ્ચે શો તફાવત છે ?

૨. ભારતમાં નવી ઔદ્યોગિક નીતિની મુખ્ય લક્ષણિકતાઓની ચર્ચા કરો. શું તેના ધ્યેયો પરિપૂર્ણ થયા છે ? વિગતે ચર્ચા કરો. (૧૩)

અથવા

૨. ભારતમાં ઔદ્યોગિક વિકાસમાં ઔદ્યોગિક નાણાંકીય સંસ્થાઓએ ઓપેલા ફાળાનું મૂલ્યાંકન કરો.

૩. ભારતમાં કાપડ ઉદ્યોગના વિકાસની ચર્ચા કરી તેની મુખ્ય સમસ્યાઓ વિગતે ચર્ચો. (૧૩)

અથવા

૩. ભારતમાં નાના અને ગૃહ ઉદ્યોગોની મુખ્ય સમસ્યાઓની ચર્ચા કરી તેને નિવારવાના સરકાર દ્વારા લેવામાં આવેલા પગલાઓની ચર્ચા કરો.

૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧૪)

૧. ભારતમાં બહુરાષ્ટ્રીય કંપનીઓની ભૂમિકા
૨. સકયુરીટીઝ એન્ડ એક્સચેન્જ બોર્ડ ઓફ ઈન્ડિયા (SEBI) ની ભૂમિકા
૩. ગુજરાત રાજ્યમાં નાના અને ગૃહ ઉદ્યોગોનો વિકાસ
૪. વિશિષ્ટ આર્થિક વિસ્તાર (SEZ)

જે. ઝેડ. શાહ આર્ટ્સ એન્ડ એચ. પી. દેસાઈ કોમર્સ કોલેજ અમરોલી, સુરત.

આંતરિક કસોટી - ૨૦૧૬

એમ. એ. સેમેસ્ટર - III (અર્થશાસ્ત્ર)

International Trade Policy And Institutions

તારીખ : ૩૦/૦૬/૨૦૧૬

સમય : ૧૧:૦૦ થી ૧:૦૦

બેઠક નંબર :

કુલ ગુણ : ૫૦

પ્રશ્ન : ૧ નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.

(૧૦)

૧. મુક્ત વ્યાપારી વિસ્તાર એટલે શું ?
૨. વિશ્વ બેંકની સ્થાપનાના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.
૩. WTO ની સ્થાપના ક્યાં અને ક્યારે થઈ હતી ?
૪. બહુરાષ્ટ્રીય કંપની એટલે શું ?
૫. 'સમતા મૂલ્ય' (Per Value) એટલે શું ?

૨. જકાત મંડળની રચનાની સ્થૈતિક અને ગતિશીલ અસરોની આકૃતિ સહિત સમજૂતિ આપો.

(૧૩)

અથવા

૨. આંતરરાષ્ટ્રીય નાણાં પદ્ધતિમાં થયેલા સુધારાઓની વિગતે ચર્ચા કરો.

૩. આંતર રાષ્ટ્રીય નાણાં ભંડોળ (IMF) નાં કાર્યો જણાવી તેની ટીકાઓ ચર્ચો.

(૧૩)

અથવા

૩. ભારતના વિદેશ વેપારના કદ, બંધારણ અને દિશામાં થયેલા ફેરફારોની ચર્ચા કરો.

૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(૧૪)

૧. SAARC
૨. બ્રિટન વુડર્સ પદ્ધતિનો વિકાસ અને પતન
૩. ભારત અને એશિયન વિકાસ બેંક (INDIA and ADB)
૪. ભારતની વિદેશી દેવાની સમસ્યા

